

mgr Krzysztof Zaisza
Lublin

Synchroniczność a kauzalność w naukach przyrodniczych XXI wieku

Pojęcia 'synchroniczność' użył po raz pierwszy A. Schopenhauer¹, chociaż prefiguracji tej idei można się już dopatrzeć u B. Spinozy² i G.W. Leibniza³. Wg Schopenhauera istnieją synchroniczne, tj. akauzalne związki pomiędzy zdarzeniami. Związki te ilustrowane są za pomocą analogii geograficznej, gdzie równoległe reprezentują krzyżowy związek między południkami, które uważa się za łańcuchy przyczynowe¹. Intuicje Schopenhauera rozwijał C.G. Jung podczas współpracy z W. Paulim, stwierdzając, że zjawiska synchroniczne wymagają istnienia obserwatora⁴. W odniesieniu do fizyki, terminu 'synchroniczność' użył po raz pierwszy M. Tempczyk⁵⁻⁶. Kwestia istnienia zjawisk synchronicznych doczekała się również bogatej reprezentacji w literaturze⁷⁻⁸ i filmie⁹⁻¹⁰. W naukach przyrodniczych natomiast synchroniczność mogłaby wyjaśnić m.in. zespoły tak tajemniczych zjawisk jak nielokalność w kosmologii i fizyce kwantowej¹¹⁻¹². Przedstawiam wyniki również własnych badań empirycznych (współpraca: Zakład Statystyki Matematycznej UMCS) nad domniemaną relacją synchroniczności i wynikające z ich rezultatów naukowe oraz filozoficzne wnioski¹³.

Bibliografia

1. Schopenhauer, A. Transzendente Spekulation über die anscheinende Absichtlichkeit im Schicksale des Einzelnen, w: Schopenhauer im Kontext, CD-ROM-Verlag Vertrieb & Entwicklung, Berlin, Juli 2001.
2. Jung, C.G., Synchronizität, w: Jung, C.G. & Pauli, W. Natureerklärung und Psyche, Rascher Verlag, Zürich, 1952.
3. Spinoza, B. Etyka, Wydawnictwo AKME, Warszawa 1991.
4. Leibniz, G.W. Wyznanie wiary filozofa ..., PWN 1969.
5. Tempczyk, M. Strukturalna jedność świata, PWN, Warszawa 1981.
6. Korpikiewicz, H. Koncepcja wzrostu entropii a rozwój świata, Wydawnictwo naukowe UAM, Poznań 1998.
7. Poe, E.A. Tajemnica Marii Roget, w: Opowiadania, Czytelnik, W-wa 1956.
8. King, S. Buick 8, Prószyński i S-ka, 2003.
9. Aronofsky, D. Pi, Protozoa Pictures, 1998.
10. Shyamalan M.N., Signs, Touchstone Pictures, 2002.
11. Einstein, A., Podolsky, B. & Rosen, N. Can Quantum-Mechanical Description of Physical Reality Be Considered Complete?, Phys. Rev., Vol. 47, May 15, 1935.
12. Coles, P. and Lucchin, F., Cosmology: The Origin and Evolution of Cosmic Structure, John Wiley & Sons Ltd, Chichester, 1996.
13. Zawisza, K. A New probabilistic Measure as an Explanation of the Geometrical Order in Nature (zrecenzowany manuskrypt).